

IKAALINEN KUIVANIEMI KYLPYLÄ OSA-ALUE C,
JÄTEVESIVIEMÄRIKAIVANNON VALVONTA KIVIKAUTISELLA
ASUINPAIKALLA

Ulla Tupala
Kulttuuriympäristöyksikkö
Pirkanmaan maakuntamuseo
2004

Ikaalinen Kuivaniemi Kylpylä osa-alue C, jätevesiviemärikaivannon valvonta kivikautisella asuinpaikalla

1. Johdanto	4
2. Havainnot	5
3. Löydöt	7
4. Yhteenveto	8
Arkistolähteet	8

Negatiiviluettelo

Löytöluettelo *poistettu 23.12.2005 LR*

Kartat

Ikaalinen Kuivaniemi Kylpylä osa-alue C, jätevesiviemärikaivannon valvonta kivikautisella asuinpaikalla

Arkisto- ja rekisteritiedot

Kunta: Ikaalinen
Kylä: Kilvakkala
Kohteen nimi: Kylpylä osa-alue C
Mj.rek.nro: 143 01 0033
Mj. tyyppi asuinpaikat
Ajoitus: kivikausi
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 2122 09 KILVAKKALA
Koordinaatit: X = 6852 10-15
 Y = 2449 00-03
 Z = 94-95

Tila- ja omistajatiedot:

Asuinpaikan W-osa:

Tila (RN:o/nimi):

Omistajat:

4:128 Kuivaniemi

Wegelius Helvi perikunta

Suoranta, Hannele, os. Wegeliuksenk. 61-11, 39500

Ikaalinen

Wegelius, Markku, os. Juolukkapolku 23, 61300 Kurikka

Wegelius, Erkki, os. Purokatu 15, 44100 Äänekoski

143-416-4-128

Kiinteistötunnus:

Asuinpaikan N-osa:

Tila (RN:o/nimi):

Omistaja:

Osoite:

Kiinteistötunnus:

4:117 Syväranta

Suoranta, Kalevi Uolevi

Wegeliuksenkatu 61-11, 39500 Ikaalinen

143-416-4-128

Asuinpaikan E-reuna:

Tila (RN:o/nimi):

Omistajat:

4:98 Eikkilä I

Rantala, Jukka Rauno, os. Hyppösenkatu 7, 33610 Tre

Rantala, Pekka Tapani, os. Metsäpolku 3, 02300 Espoo

143-416-4-98

Kiinteistötunnus:

Asuinpaikan SE-reuna:

Tila (RN:o/nimi):

Omistaja:

Osoite:

Kiinteistötunnus:

4:55 Eikkilä

Rantala, Timo Janne

Wegeliuksenkatu 61-10, 39500 Ikaalinen

143-416-4-55

Aiemmat tiedot:
Aiemmat löydöt:
Valvonta 2004:
Löydöt:
Negatiivit:
Kartat:

Kivikautinen irtolöytöpaikka, inventointi, V. Adel 2002
KM 30387, KM 33442:1-3
9.11.2004 Ulla Tupala
KM 34940:1-2
132648-132660
1:20 000, 1:1000

1. Johdanto

Ikaalisten Kuivaniemen Kylpylä osa-alue C:n kivilautainen asuinpaikka sijaitsee osittain Kuivaniemenpolun tiemaan alla. Alueen läpi, tiemaan kohdalle, oli aikaisemmin, noin 10 vuotta sitten, kaivettu vesijohtoputki. Syksyllä 2004 tuli ajankohtaiseksi jätevesiviemärin painejohdon kaivaminen samaan kohtaan. Kaivaminen tuli tehdä arkeologin valvonnassa, koska se tapahtui tunnetulla kivilautaisella asuinpaikalla.

Vesijohtoputkikaivantoa tehtäessä ei vielä tiedetty kivilautaisesta asuinpaikasta. Vesijohtoputki on vain noin 50 mm. paksu, mutta se on kaivettu 2,2-2,5 metrin syvyyteen. Putken päälle laitettiin puolisen metriä hiekkaa ja sitten styroksilevyt routaeristeeksi. Vesijohtoputki oli kuitenkin jonain talvena jäänyt juuri kivilautaisen asuinpaikan kohdalla. Putki oli kaivettu esille kesällä, jolloin sen päälle oli lisätty styroksilevyjä. Osa-alue C on siten rikottu kahteen kertaan ennen jv-viemärin laittamista.

Kylpylä osa-alue C:n kivilautainen asuinpaikka havaittiin Ikaalisen keskeisen osayleiskaava-alueen inventoinnissa 2002. Alueelta oli löydetty vuonna 1997 hiekkakivinen hiomalaaka. Vuonna 2002 tarkastuksessa alueelta löytyi palanutta luuta ja kvartsi-iskoksia. (Adel 2002)

Ikaalisten Kuivaniemen Kylpylä osa-alue C:n kivilautaisen asuinpaikan alueella jätevesiviemärin kaivaminen tehtiin kaivinkoneella 9.11.2004. Työmaalla oli lisäksi kaksi ”lapiomiestä”. Arkeologisen valvonnan suoritti Pirkanmaan maakuntamuseo kenttätyönjohtajana oli FM Ulla Tupala.

Dokumentointi tehtiin lähinnä valokuvaamalla ja kartoittamalla oleelliset havainnot karttaan (1 : 1000). Valokuvauksessa käytettiin Kodak Professional 400 TMAX –mustavalkofilmää. Negatiiveista valmistettiin myös positiivit, jotka on luetteloitu samoille numeroille, kuin negatiivitkin.

Kuva 1. Valvottava alue kuvattuna koillisesta

2. Havainnot

Jätevesiviemärin kaivantoa ei ollut vielä lainkaan aloitettu. Kaivaminen aloitettiin Kylpylä osa-alue C:n kivi-kautisen asuinpaikan NE-päädystä, tien kohdalta. Tie ja asuinpaikka ovat suurin piirtein NE-SW –linjalla. Tiemaa oli kauttaaltaan noin 20 cm paksua. Se oli hieman tummempia ja selvästi kovempi kuin alapuolella oleva kerros. Tiemaan alla hiekkainen maa oli hyvin tasaväristä, sekoittunutta maata.

Kuva 2. Tiekerros ja jv-viemäriputki

Ensimmäiset 10 metriä oli hienoa hiekkaa, jossa oli hyvin vähän isompia kiviä. Hieno hiekka oli vaaleaa ja kauttaaltaan tasaväristä. Loppumatka oli karkeampaa hiekkaa, jossa oli runsaasti erikokoisia kiviä. Karkeampi hiekka oli tummempaa kuin vaalea, mutta myös hyvin tasaväristä.

Hiekkamaa oli hyvin helposti sortuvaa, ja siten kaivannosta tuli hyvin leveä. Kaivannon leveys oli 1,5-2,0 metriä. Kaivamisen edistyessä kaivannon reunat sortuivat usean kerran, tuolloin ei tullut kuitenkaan esille koskematonta maakerrostumaa. Todennäköisesti jo ensimmäinen kaivaminen on jouduttu tekemään hyvin leveästi.

Jätevesiviemäri oli painejohtoa ja sen paksuus oli vain 63 mm.. Viemäriputki kaivettiin lähes yhtä syvälle kuin vesijohtoputki ja paikoitellen ne menivätkin aivan vierekkäin. Työ edistyi nopeasti: kaivurin kaivaessa kaksi miestä kaivoi kuopassa esille vesijohtoa ja asettivat jv-viemäriä kaivannonpohjalle. Putken päälle lapioidiin hiekkaa parikymmentä senttiä ja sitten päälle aseteltiin styroksilevyjä routaeristeeksi.

Kaivinkone kasasi kaivannosta tulevat maat osittain tiemaalle ja osittain metsämaalle, kivikautisen asuinpaikan päälle. Maat kasattiin mahdollisuuksien mukaan järkevimpään kohtaan. Kaivinkoneen kaivaessa tuli runsaasti esille styroksilevyn palasia. Styroksilevyjen poistaminen siististi olisi ollut liian hidasta ja työlästä. Styroksilevyn palaset olivat todella ruman näköisiä (ks. kuva 5.) ja lisäksi pienet styroksin palat näyttivät usein hämäävästi palaneelta luulta!

Yhdessä kohtaa, osa-alue C: n kaakkoisreunalla, paljastui noin neljän metrin matkalla koskematonta maakerrostumaa. Tässä kovan tiemaakerroksen alla oli tumma, paikoitellen hiilen sekainen kerros. Kerroksen paksuus vaihteli 5 ja 20 cm välillä (kuvat 3. ja 4.). Tästä ei löytynyt kuitenkaan mitään löytöjä.

Kuva 3. Koskematonta kerrostumaa kaivannon kaakkoisreunalla

Kylpylän osa-alue C:n asuinpaikkaa halkoi lisäksi vesijohdosta vedetyt liittymät kahteen läheiseen taloon. Myös nämä kaivannot olivat leveitä, leveydeltään lähes 2,0 metriä. (Ks. kartta)

Kaivamisen edistyessä seurattiin tarkasti itse kaivantoa, mutta myös kasattuja maita. Kaivannosta ja jätekasoista ei löytynyt juuri mitään. Ainoastaan yksi mahdollinen hioin ja muutamia rapautuvia, palaneelta vaikuttavia kiviä löytyi osa-alue C:n SW-päädystä. Kaivettua maata oli mahdoton seuloa, joten kasoja tarkkailtiin vain silmämääräisesti.

Kuva 4. Koskematonta kerrostumaa kaivannon kaakkoisreunalla. Kuvan oikeassa reunassa vesijohtohaaraan kaivannon jäljet

3. Löydöt

Kylpylä osa-alue C:n aivan NE-päädyn pohjoispuolelta tien reunassa olevasta hiekkareunasta löytyi pintapöimintana kolme pientä kvartsi-iskosta. Kvartsi-iskokset löytyivät heti työpäivän aamuna ja uhkasivat jäädä ainoiksi löydöiksi.

Kaivamisen edistyessä, osa-alue C:n SW-päädystä löytyi varsinaisen jv-viemärikaivannon ainoa löytö – mahdollinen pieni hioin. Hioin on savikiveä.

4. Yhteenveto

Jätevesiviemärin painejohto saatiin paikoilleen osa-alue C:n kivistä asuinpaikan osalta päivän aikana.

Kaivanto jäi auki, koska viemäröintityön kannalta se oli järkevää. Työmiehet jatkoivat kaivantoa seuraavana päivänä eteenpäin suunnitelman mukaan. Kaivannon täyttäminen tehtiin myöhemmin kaivinkoneella päinvastaisessa järjestyksessä. Täyttämisvaiheessa ei ollut arkeologia mukana.

Osa-alue C:n asuinpaikka on pahasti rikottu tien ja putkitöiden toimesta. Kaivannon kohdalta, melkein parin metrin leveydeltä se on täysin tuhoutunut. Yllättävää oli, että tältä kohdalta ei kuitenkaan tullut esiin löytöjä.

Ikaalisten kaupungin teknisten palvelujen Tapani Jokela kertoi, että alueelle on suunniteltu myös uutta tietä. Se tulisi kuitenkin tehdä jo olemassa olevan tien kohdalle.

Kuva 5. Valmista kaivantoa

Arkistolähteet

Ikaalinen. Keskeisen osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2002. Vadim Adel. Tampereen museot. Maakunnallinen yksikkö. 2002

Ikaalinen Kuivaniemi Kylpylä osalue-C, jätevesiviemärikaivannon valvonta kivikautisella asuinpaikalla

Luettelo mustavalkonegatiiveista (132648-132660)

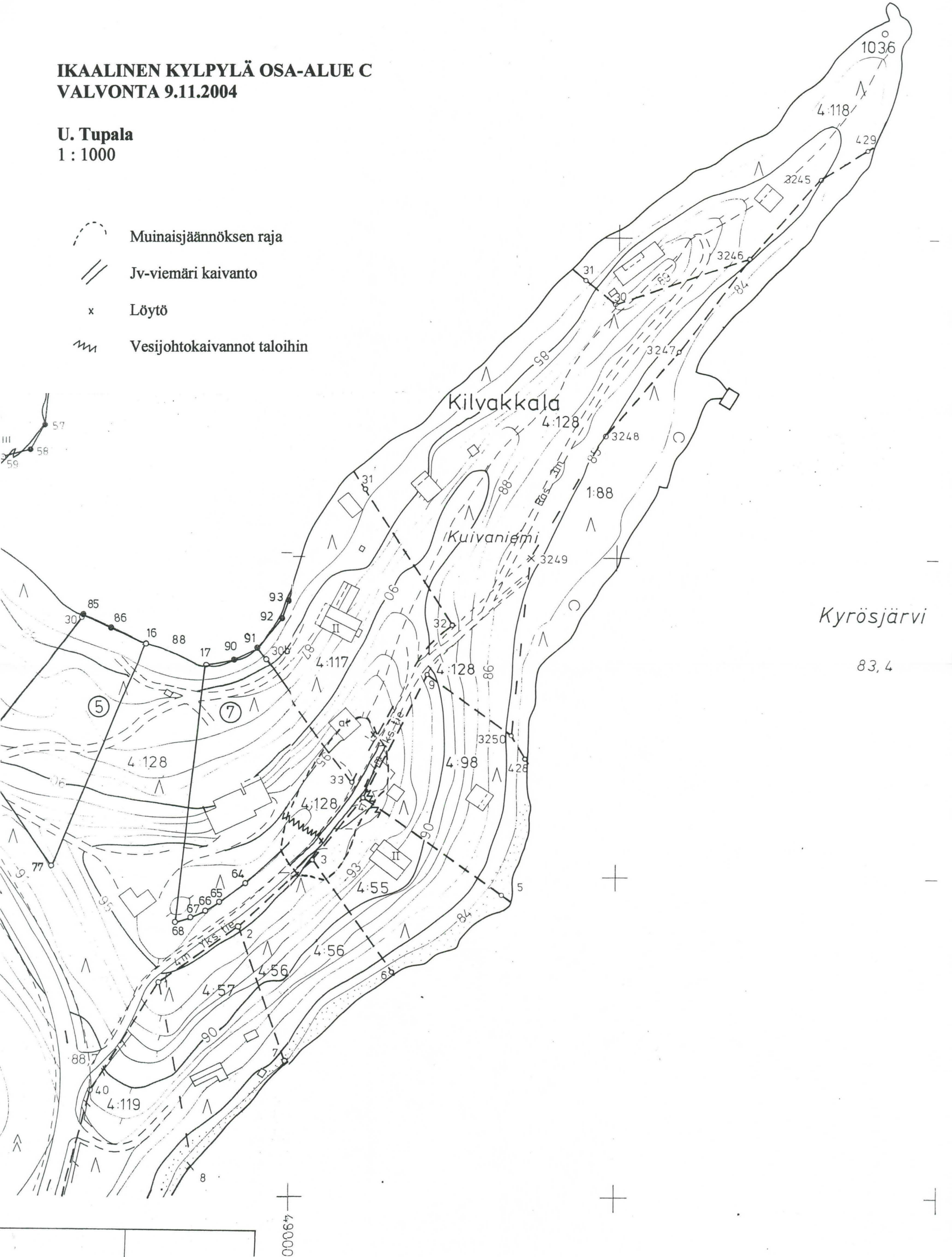
Negatiivit on luetteloitu Museoviraston arkeologian osaston arkistoon. Kuvauspäivä 9.11.2004 ja kuvaaja Ulla Tupala

Neg.nro	Kuvan aihe	Kuvaussuunta
132648	Kaivinkone	
132649	Valvottava alue	SW
132650	Valvottava alue	NE
132651	Tiekerros, jv-viemäriputki 63 mm	NW
132652	Viemärikaivanto	NE
132653	Koskematonta kerrostumaa	W
132654	Koskematonta kerrostumaa	W
132655	Koskematonta kerrostumaa, kuvan oikeassa laidassa vesijohtoputkikaivannon sekoittunutta kerrostumaa	W
132656	Kaivannon keskivaihe	E
132657	Kaivanto	SW
132658	Kaivannon keskivaihe	E
132659	Kaivanto valmiina	SW
132660	Kaivanto valmiina	NE

**IKAALINEN KYLPLYÄ OSA-ALUE C
VALVONTA 9.11.2004**

U. Tupala
1 : 1000

- Muinaisjäänöksen raja
- Jv-viemäri kaivanto
- Löytö
- Vesijohtokaivannot taloihin

IKAALINEN 1:1000

**IKAALINEN KUIVANIEMI KYLPLYÄ OSA-ALUE C,
JÄTEVESIVIEMÄRIKAIVANNON VALVONTA KIVIKAUTISELLA ASUINPAIKALLA 2004**

Pohjana ote PerusCD:ltä Häme, versio 99 (Pk 2122 09 KILVAKKALA) © Maanmittauslaitos
1:20 000
X = 6852 09-21, Y = 2448 80-2449 03, Z = 88-95

